

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానపుటము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్ధం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే,
అనుశాసనపర్వాంతర్గత దానధర్మపర్వణి పితృరహస్యే యథాశక్తి,
శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

యుధిష్ఠిర ఉవాచ

జన్మ మానుష్యకం ప్రాప్య కర్మక్షేత్రం సుదర్లభమ్ ।
శ్రేయోఽర్థినా దరిద్రేణ కిం కర్తవ్యం పితామహా ॥ 1॥

దానానాముత్తమం యచ్ఛ దేయం యచ్ఛ యథా యథా ।
మాన్యాన్ పూజ్యాంశ్చ గాంగేయ రహస్యం వక్తుమర్హసి ॥ 2॥

వైశంపాయన ఉవాచ

ఏవం పృష్టో నరేంద్రేణ పాండవేన యశస్వినా ।
ధర్మాణాం పరమం గుహ్యం భీష్మః ప్రోవాచ పార్థివమ్ ॥ 3॥

భీష్మ ఉవాచ

శృణుస్వోవహితో రాజన్ ధర్మగుహ్యోని భారత ।
యథా హి భగవాన్ వ్యాసః పురా కథితవాన్ మయి ॥ 4॥

దేవగుహ్యమిదం రాజన్ యమేనాక్లిష్టకర్మణా ।
నియమస్థేన యుక్తేన తపసో మహతః ఫలమ్ ॥ 5॥

యేన యః ప్రీయతే దేవః ప్రీయంతే పితరస్తథా ।
ఋషయః ప్రమథాః శ్రీశ్చ చిత్రగుప్తో దిశాం గజాః ॥ 6॥

ఋషిధర్మః స్మృతో యత్ర సరహస్యో మహాఫలః ।
మహాదానఫలం చైవ సర్వయజ్ఞఫలం తథా ॥ 7॥

యశ్చైతదేవం జానీయద్ జ్ఞాత్వా వా కురుతేఽనఘ ।
సదోషోఽ దోషవాంశ్చేహ తైర్గుణైః సహ యుజ్యతే ॥ 8॥

దశసూనాసమం చక్రం దశచక్రసమో ధ్వజః । ।
దశధ్వజసమా వేశ్యా దశవేశ్యాసమో నృపః ॥ 9॥

అర్థేనైతాని సర్వాణి నృపతిః కథ్యతేఽధికః ।
త్రివర్గసహితం శాస్త్రం పవిత్రం పుణ్యలక్షణమ్ ॥ 10॥

ధర్మవ్యాకరణం పుణ్యం రహస్య శ్రవణం మహత్ ।
శ్రోతవ్యం ధర్మసంయుక్తం విహితం త్రిదశైః స్వయమ్ ॥ 11॥

పితృణాం యత్ర గుహ్యేని ప్రోచ్యంతే శ్రాద్ధకర్మణి ।
దేవతానాం చ సర్వేషాం రహస్యం కథ్యతేఽఖిలమ్ ॥ 12॥

ఋషిధర్మః స్మృతో యత్ర సరహస్యో మహాఫలః ।
మహాయజ్ఞఫలం చైవ సర్వదానఫలం తథా ॥ 13॥

యే పఠంతి సదా మర్త్యాః యేషాం చైవోపతిష్ఠతి ।
శ్రుత్వా చ ఫలమాచక్షే స్వయం నారాయణః ప్రభుః ॥ 14॥

గనాం ఫలం తీర్థఫలం యజ్ఞానాం చైవ యత్ ఫలమ్ ।
ఏతత్ ఫలమనాస్మోతి యో నరోఽతిధిపూజకః ॥ 15॥

శ్రోతారః శ్రద్ధధానాశ్చ యేషాం శుద్ధం చ మానసమ్ ।
తేషాం వ్యక్తం జితా లోకః శ్రద్ధధానేన సాధునా ॥ 16॥

ముచ్యతే కిల్బిషాచ్ఛైవ న స పాపేన లిప్యతే ।
ధర్మం చ లభతే నిత్యం ప్రేత్య లోకగతో వరః ॥ 17॥

కస్యచిత్ త్వథ కాలస్య దేవదూతో యదృచ్ఛయా ।
స్థితో హ్యంతర్హితో భూత్వా పర్యభాషత వాసవమ్ ॥ 18॥

యా తౌ కామగుణోపేతా అశ్వినౌ భిషజాం వరౌ ।
ఆజ్ఞయాహం తయోః ప్రాప్తుః సనరాన్ పితృదైవతాన్ ॥ 19॥

కస్మాద్ధి మైథునం శ్రాద్ధే దాతుర్భోక్తుశ్చ వర్జితమ్ ।
కినుర్థం చ త్రయః సిండాః ప్రవిభక్తాః పృథక్ పృథక్ ॥ 20॥

ప్రథమః కస్య దాతవ్యః మధ్యమః క్వ చ గచ్ఛతి ।
ఉత్తరశ్చ స్మృతః కస్య ఏతదిచ్ఛామి వేదితుమ్ ॥21॥

శ్రద్ధధానేన దూతేన భాషితం ధర్మసంహితమ్ ।
పూర్వస్థాస్త్రిదశాః సర్వే పితరః పూజ్య ఫేచరమ్ ॥ 22॥

పితర ఊచుః

స్వాగతం తేఽస్తు భద్రం తే శ్రూయతాం ఫేచరోత్తమ ।
గూఢార్థః పరమః ప్రశ్నః భవతా సముదీరితః ॥ 23॥

శ్రాద్ధం దత్త్వా చ భుక్త్వా చ పురుషో యః స్త్రియం వ్రజేత్ ।
పితరస్తస్య తం మాసం తస్మిన్ రేతసి శేరతే ॥ 24॥

ప్రవిభాగం తు పిండానాం ప్రవక్ష్యామ్యనుపూర్వశః ।
పిండో హ్యధస్తాద్ గచ్ఛంస్తు అప ఆవిశ్య భావయేత్ ॥ 25॥

పిండం తు మధ్యమం తత్ర పత్నీ త్వేకా సమశ్నుతే ।
పిండస్త్పతీయో యస్తేషాం తం దద్యాజ్జాతవేదసి ॥ 26॥

ఏష శ్రాద్ధవిధిః ప్రోక్తః యథా ధర్మో న లుప్యతే ।
పితరస్తస్య తుష్యంతి ప్రహృష్టమనసః సదా ॥ 27॥

ప్రజా నివర్ధతే చాస్య అక్షయం చోపతిష్ఠతి ।
దేవదూత ఉవాచ

ఆనుపూర్వ్యేణ పిండానాం ప్రవిభాగః పృథక్ పృథక్ ॥ 28॥

పితౄణాం త్రిషు సర్వేషాం నిరుక్తం కథితం త్వయా ।
ఏకః సముద్భుతః పిండః హ్యధస్తాత్ కస్య గచ్ఛతి ॥ 29॥

కం వా ప్రీణయతే దేవం కథం తారయతే పితౄన్ ।
మధ్యమం తు తదా పత్నీ భుంక్తేఽనుజ్ఞాతమేవ హి ॥ 30॥

కిమర్థం పితరస్తస్య కవ్యమేవ చ భుంజతే ।
అత్ర యస్త్వంతిమః పిండః గచ్ఛతే జాతవేదసమ్ ॥ 31॥

భవతే కా గతిస్తస్య కం వా సమనుగచ్ఛతి ।
ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం పిండేషు త్రిషు యా గతిః ॥ 32॥

ఫలం వృత్తిం చ మార్గం చ యశ్చైనం ప్రతిపద్యతే ।
పితర ఊచుః

సుమహానేష ప్రశ్నో వై యస్త్వయా సముదీరితః ॥ 33॥

రహస్యమద్భుతం చాపి పృష్టాః స్మ గగనేచర ।
ఏతదేవ ప్రశంసంతి దేవాశ్చ మునయస్తథా ॥ 34॥

తేఽప్యేవం నాభిజానంతి పితృకార్యవినిశ్చయమ్ ।
వర్జయిత్వా మహాత్మానం చిరజీవినముత్తమమ్ ॥ 35॥

పితృభక్తస్తు యో విప్రో వరలబ్ధో మహాయశాః ।
త్రయాణామపి పిండానాం శ్రుత్వా భగవతో గతిమ్ ॥ 36॥

దేవదూతేన యః పృష్టః శ్రాద్ధస్య విధినిశ్చయః ।
గతిం త్రయాణాం పిండానాం శృణుష్వావహితో మమ ॥ 37॥

అపో గచ్ఛతి యో హ్యత్ర శశినం హ్యేష ప్రీణయేత్ ।
శశీ ప్రీణయతే దేవాన్ పిత్రాంశ్చైవ మహామతే ॥ 38॥

భుంక్తే తు పత్నీ యం చైషామ్ అనుజ్ఞాతా తు మధ్యమమ్ ।
పుత్రకామాయ పుత్రం తు ప్రయచ్ఛంతి పితామహాః ॥ 39॥

హవ్యవాహే తు యః పిండః దీయతే తన్నిబోధ మే ।
పితరస్తేన తృప్యంతి ప్రీతాః కామాన్ దిశంతి చ ॥ 40॥

ఏతత్ తే కథితం సర్వం త్రిషు పిండేషు యా గతిః । ।
ఋత్విగ్యో యజమానస్య పితృత్వమనుగచ్ఛతి ॥ 41॥

తస్మిన్నహని మన్యంతే పరిహార్యం హి మై ధునమ్ ।
శుచినా తు సదా శ్రాద్ధం భోక్తవ్యం భేచరోత్తమ ॥ 42॥

యే మయా కథితా దోషాః తే తథా స్యుర్న చాన్యథా ।
తస్మాత్ స్నాతః శుచిః క్షాంతః శ్రాద్ధం భుంజీత వై ద్విజః॥ 43॥

ప్రజా వివర్ధతే చాస్య యశ్చైవం సంప్రయచ్ఛతి ।
తతో విద్యుత్ప్రభో నామ ఋషిరాహ మహాతపాః॥ 44॥

ఆదిత్యతేజసా తస్య తుల్యం రూపం ప్రకాశతే ।
స చ ధర్మరహస్యాని శ్రుత్వా శక్రమథాబ్రవీత్ ॥ 45॥

తిర్యగ్యోనిగతావ్ సత్త్వాన్ మర్త్యా హింసంతి మోహితాః ।
కీటాన్ పిపీలికాన్ సర్పాన్ మేషాన్ సమృగపక్షిణాః ॥ 46॥

కిల్బిషం సుబహు ప్రాప్తాః కింస్విదేషాం ప్రతిక్రియా ।
తతో దేవగణాః సర్వే ఋషయశ్చ తపోధనాః ॥ 47॥

పితరశ్చ మహాభాగాః పూజయంతి స్మ తం మునిమ్ ।
శక్ర ఉవాచ

కురుక్షేత్రం గయాం గంగాం ప్రభాసం పుష్కరాణి చ ॥ 48॥

వీతాని మనసా ధ్యాత్వా అవగాహేత్ తతో జలమ్ ।
తథా ముచ్యతి పాపేన రాహుణా చంద్రమా యథా॥ 49॥

త్ర్యహం స్నాతః స భవతి నిరాహారశ్చ వర్తతే ।
స్పృశతే యో గవాం పృష్ఠం బాలధిం చ నమస్యతి ॥ 50॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే అనుశాసనపర్వణి దానధర్మపర్వణి
పితృరహస్యమితి నామకోఽధ్యాయః ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

